

MAGYARÁG

1939. Junie 17

VIII. No. 166

1 lei

Tulajdonos és felelős kiadó:
Özv. PÁSZTOR EDENÉ

Alapította: **PÁSZTOR EDE**

Felolós szerkesztő:
Dr ZOLTÁN JENŐ

Bejegyezve: Tribunalul Bihor Ordonanța No. 15—1938. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, Piața Mihai Viteazul Viteazul 4.

Hivatalos közleményt adtak ki Gafencu külügyminiszter törökországi látogatásáról

Ankara, június 15. Grigore Gafencu külügyminiszter törökországi látogatásával kapcsolatban hivatalos közleményt adtak ki. A közlemény szövege a következő:

„Grigore Gafencu román külügyminiszter június 11-én hivatalos látogatásra Ankarába érkezett s Törökország fővárosában való tartózkodása alatt több megbeszélést folytatott Refik Saydam miniszterelnökkel és Sücrü Saracioglu

külügyminiszterrel. A vidéken tartózkodó köztársasági elnök Gafencu külügyminisztert június 14-én Yalovában fogadta kihallgatáson. Ez a hivatalos látogatás újból megmutatta a török és román nép közötti hű és mély barátság értékét és a két népet egyesítő kapcsolatok rendithetetlen szilárdságát. A Saracioglu külügyminiszter és román vendége, a Balkán-szövetség jelenlegi elnöke közötti bizalomteljes megbeszélések le-

hetővé tették, hogy a két miniszter megállapítsa a Balkán-szövetség békepolitikájához, függetlenségéhez és egységéhez való közös ragaszkodását. A két miniszter ebben az egyetértésben a szomszédos népek közötti testvéri egység és együttműködő cselekvés eszközét látja, amely feltétlenül szükséges a Balkán rendje és egyre szükségesebb az európai béke szempontjából.”

Létrejött a francia-török megégyezés az alexandrettei szandzsák ügyében

Ankara, június 15. A török fővárosban szerdán délelőtt tíz órakor a török néppárt parlamenti csoportja ülést tartott. Revfik Seydan török miniszterelnök bejelentette, hogy az alexandrettei szandzsák helyzetére vonatkozó francia-török megégyezés létrejött a két ország közötti teljes egyetértéssel. Törökország nemsokára megünnepelelheti a szandzsáknak az anyaországához való visszatérését.

Tiencsinben kihirdették az ostromállapotot

Tokió, június 15. Tiencsinben a Haji folyó partvidékén kihirdették az ostromállapotot. Este hat órától reggel hat óráig a folyón tilos a hajózás. Az angol konzul azt tanácsolta az angol lobogó alatt haladó hajóknak, hogy egy időre szüntessék be a folyón való közlekedésüket.

Tokiói hivatalos körökben ki jelentik, hogy a tiencsini engedélyes terület zár alá vétele azt mutatja, hogy Japán minden eszközt fel akar használni, hogy kikényszerítse az angol és francia hatóságok együttműködését. Ezt az újabb erőltetett fellépést a japán kormány állítólag már június 2-án elhatározta.

A Reuter ügynökség jelenti,

hogy a japán hatóságok letartóztattak egy Eric Mayell nevű angol állampolgárt, amikor az az angol és francia terület közötti nemzetközi hidon akart átmenni. Azzal vádolják, hogy bizonyos tiltott pontokat fényképezett le.

Alakuló gyűlést tartott a Magyar Népközösség beszercei és naszód-megyei tagozata

A beszercei Iparos Egylet nagytermében tartotta június 11-én a Magyar Népközösség beszercei és naszód-megyei tagozata alakuló gyűlését. Nem szokványos megalakulás: magyar ünneppé avatta a beszercei és naszód-megyei ma-

gyarság meleg érdeklődése, lelkesége. A zsufolt teremben ott volt Beszerce magyarságának minden számottevő tagja, a falvak pedig külön küldöttségekkel képviseltették magukat.

A német nagykövet megjelent a lengyel külügyminisztériumban

Varsó, június 15. Beck lengyel külügyminiszter helyettese fogadta a német és a szovjet követet. Március óta ez volt az első eset, hogy a varsói német követ átlépte a varsói külügyi hivatal küszöbét.

Mikor látogat Ciano Madridba

Róma, június 15. Ciano gróf olasz külügyminiszter Madridba látogat el. Látogatása egybe esik a nemzeti felkelés évfordulójával, június 18-ai.

Londonba érkezett az ausztráliai haderő főnöke

London, június 15. Az ausztráliai haderő vezérkari főnöke Londonba érkezett, ahol félét tölt el.

Németországba küldik vissza az Iberia 38 mását

London, június 15. Az „Iberia” gőzös 38 menekült zsidó utasát visszaküldik Németországba azért, mert állítólag nem voltak rendben az irataik.

Az olasz és jugoszláv sajtó Horthy magyar kormányzó beszédéről

Budapest, június 15. — Az olasz sajtó nagy részletességgel foglalkozik Horthy Miklós magyar kormányzó parlamenti megnyitó beszédével. Az olasz sajtó a beszédnek azt a részét emeli ki, amely utal arra, hogy Magyarország a békét akarja, saját erejére s hadseregére támaszkodik és ezzel minden körülmények mellett megvédi függetlenségét.

A belgrádi jelentések szerint a jugoszláv fővárosban igen kedvező hatást váltott ki a magyar kormányzó beszéde. A lapok örömmel veszik tudomásul, hogy a magyar kormány nagyra értékeli a jugoszláv baráti viszonyt.

Bontják a régi Tisza-házat aminek romjain a váradi Betegsegélyező palota épül

A nagyváradi református egyház küzdelmes történetére emlékeztet
a mosi lebontásra kerülő Tisza-ház -- Evszázadok története,
bánata és küzdelme a régi kövek között

A múlt héten rövid gazdasági hír jelentette, hogy a Betegsegélyező palota céljaira megvásárolták a Tisza Kálmán tér 6. sz. alatti telket és épületet. Az épületet az új tulajdonos lebontatja és a kőművesek már megkezték a bontás munkálatait. Amíg a tények ilyen módon való leírása sem egyéb egy adás-vételi szerződés bejelentésénél, addig a valóság az, hogy a Tisza ház lebontása val arról az uccáról egy darab történelem tűnik el.

Akol a Tiszák születtek

A ház, mint a Tisza grófok tulajdona, szorosan összefügg a vármegye és a város történetével. A hatalmas épülettömb több mint egy évszázadon keresztül a Tiszák rezidenciája volt, itt lakott és itt született a család több híres ivadéka.

A visszaillesztés során kiderül, hogy külön története van a háznak: s külön „történetük” van a házzal kapcsolatosan a reformátusoknak, akiket ehhez a házhoz jelentős vállaltörténeti emlékek fűznek.

A ház történetére vonatkozólag az 1700-as évekre visszamenően vannak írásbeli adatok, amelyek bizonyítják, hogy a ház a Tisza család tulajdonát képezte. Ugyanakkor viszont semmi más adat nincs, hogy a házat 1692 után — vagyis a török hódoltság vége után — vásárolták volna, tehát nyilvánvaló, hogy a ház már a török hódoltság előtt a Tiszák birtokában volt.

Minthogy a török hódoltság Nagyváradon 32 évig tartott, valószínűnek látszik, hogy a ház még 1650 előtt került a család tulajdonába és csaknem három évszázadon keresztül a birtokukban is maradt.

A Tisza család az év nagyrésztében itt lakott s jelentékeny társadalmi életet éltek. Itt lakott Tisza Lajos, itt született fia, ifj. Tisza Lajos és ebben a házban 1830 dec. 30-án született ifjabb fia, Tisza Kálmán, Magyarország későbbi miniszterelnöke is.

Amikor a váradi reformátusok Biharpuszpókiba jártak istentiszteletre

A református egyház annaleiseiben, az anyakönyvön kívül, amely pontosan számon tartja a Tiszák születés és halálzási bejelentéseit, még egy alkalommal előfordul a Tisza-

ház történelmi jelentőséggel.

A török hódoltság idején ugyanis — amint a magyar élet, — a református élet is megszűnt. Nem működhetett a református egyház s megszűnt az európai hírű nagyváradi református kollégium is.

A város visszafoglalása azonban nem jelentette a református élet feltámadását is, mert a reformátusok vallásgyakorlatát azután is megakadályozták. Nagyvárad földesura, gróf Kolonics László római katolikus püspök nem engedte meg, hogy a reformátusok Nagyváradon istentiszteletet tartsanak. A nagyváradi református híveknek még ezután is 1692-től 1784-ig

Biharpüspökibe kellett járniok istentiszteletre.

A váradi görög kereskedők a Tisza ház udvarán sátrat vertek és 125 év múltán, 1784 január 1-én megtartották az első református istentiszteletet. A reformátusok ettől kezdve még két hónapig a Tisza-ház udvarán tartották az istentiszteletet.

A ház legutóbb ifj. Tisza István gyermekei tulajdonát képezte. A legfiatalabb gyermek — Tisza József autószerencsétlenséget szenvedett és meghalt.

A házat az örökösök most 2 millió 500 ezer leért eladták

A Központi Betegsegélyező pénztárnak. Az ügylet lebonyolítása előtt azonban le kellett folytatni a hagyatéki eljárást, a mi hátráltatta az adásvétel megkötését. Az eljárást lefolytatják Tisza József részét, a telekkönyvben is két testvére nevére írták, majd a szerződést végérvényesen megkötötték.

A jelenkor és a milliók

A ház lebontását megkezték. A tetőzetet már leszedték és a hatalmas épület kőeménnyel kopaszon merednek az ég felé.

Amerikában izgalmat keltettek a tiencsini események

Az Egyesült Államokban a tiencsini események rendkívüli izgalmat keltettek. Megállapítják, hogy a tiencsini veszélyeztetési

az Egyesült Államok kereskedelmét Északkinával. A Domei japán ügynökség je-

A falak 15 egymásba nyíló szoba körvonalait mutatják. A szobák előtt boltíves veranda. Az udvar végén hatalmas kocsiszin. Mellette a pincegádor csupasz falai. Mindezek körül fogják a hatalmas udvart. A

A vasárnapi zárás miatt két kategóriába osztották a borbélyműhelyeket

A munkaügyi inspektorátus-hoz miniszteri rendelet érkezett a borbélyok vasárnapi nyitvatartása ügyében. A rendelet szerint Váradon is, mint többib városokban bel és külvárosra kell osztani a város. Belvárosokban a borbélyok vasárnap nem tarthatnak nyitva, külvárosban pedig igen.

Az ügyben tegnap értekezletet tartottak a munkaügyi inspektorátusnál, ahol a borbélyok ültakoztak az ilyenfajta szakmai megkülönböztetés ellen. Minthogy azonban a mi-

hol 125 évi szünet után a reformátusok első istentiszteletét tartották.

Török Tibor.

A Somes tartományi Utazók Céhének közleménye. A Somes tartományi Utazók Céhének vezetősége ezúton értesíti t. tagjait, hogy f. hó 18-án, vasárnap d. e. fél 10 órakor str. Miron Pompiliu 7 sz. alatt taggyűlést tart, amelyre ezúton hívja meg a céh összes tagjait. A tárgysorozatban szereplő összes kérdések igen nagy fontossággal bírnak minden hivatásos utazó részére és így tisztelettel kérjük, hogy ezen a gyűlésen teljes számban megjelenni sziveskedjenek.

miniszteri rendelettel szemben a munkaügyi inspektorátus nem foglalhat állást, a kérdést így oldották meg, hogy külvárosnak a város csak valóban külterületi részeit jelölték meg és pedig a Kertvárost, a Maniu uton túl levő, valamint a Maniu ut és Velenca között elhúzó vasutvonal melletti uccákat és az Ősi telepet. Itt a borbélyok vasárnap is nyitva tarthatnak, máshol nem. Az értekezlet határozatát a miniszteriumhoz terjesztik fel jóváhagyás végett.

Elkészült Csehország „germanizálásának” terve

Bucuresti, június 15. (Az Evenimentul Zilei' jelenti Var-sóból.) A „Kuryer Polski” című, rendszerint jól értesült lap berlini jelentés alapján azt állítja, hogy tekintettel a cseh nép „elleneséges magatartására, melyet a német hatóságokkal szemben tanúsít”, a német kormány tervet dolgozott ki „a cseh protektorátusnak háboru esetén való germanizálására”.

E terv értelmében Morvaországot és Bohémiát három körzetre osztották. A legveszélyesebb zóna Prága, Pilsen, Moravska Ostrava városokat és a sziléziai bányavidékeket foglalja magába.

E zónából az általános mozgósítás elrendelésének napján 750 ezer embert kell koncentrációs táborba zárnai. A második számú körzetben a mozgósítástól számított két héten belül 400 ezer embert kell koncentrációs táborba zárnai.

Nagyváradon akarták elkölteni a lopott pénzt. A nagyváradi rendőrség két veszedelmes közismert tolvaj cigányasszonyt tartóztatott le, akik Temesváron törték be és a lopott pénzt Nagyváradon akarták elkölteni. Elfogták Rostás Mancit — más néven Lakatos Erzsébetet — és Kovács Sárát, akit Rája néven ismer az alvilág. Rostás Mancinál 7.500 lelt találtak, vallatása során elmondta, hogy két társával Temesváron két betörést követtek el és 26.000 lei készpénzt emeltek el. A pénzt elosztották és mindegyiküknek 8.000 leien felül jutott. A pénzt azonban nem tudták még el sem költeni, mert a rendőrség kezére kerültek. A cigányasszonyokat átkísérik Temesvárra átadják az ottani rendőrségnek, ahol a helyszínen fogják folytatni a vizsgálatot.

Tíz évi udvarlás után...

HÉTHÓNAPI BÖRTÖNT KAPOTT A HÁZASSÁGSZEDELGŐ VÖLEGÉNY

(Budapest.) A házasságszedelgés iskolapéldája — így alapította meg az ügyész vádbeszédében — az az ügy, melyben most hozott ítéletet a budapesti büntetőtörvényszék.

A vádlottak padján magas, atléta termetű domborumellű,

pirosposzgás fiatalember ült, akit az ügyészesség folytatólagosan elkövetett csalás büntetével vádolt. Az ügynek különösen az adott érdekessége, — hogy a vádhatóság megállapítása szerint a vádlott: Trenka Zoltán, állítólagos földbirto-

kos, közel egy évtizedig üzteszelhámosságait és fondorlatosan tévedésben tartotta menyasszonyát, házassági ígéret ürüggyel kifosztotta vagyonából, azután mást vett feleségül.

Házai vett a kicsalt pénzből

A védelem arra hivatkozott, hogy ilyen hosszú ideig tartó udvarlás nem lehet komoly, még kevésbé lehet hitelt adni a sértett feljelentésének, amelyben azt állítja, hogy őt tíz évig azzal hitegette, hogy feleségül veszi és ezért pénzelte a fiatallembert.

A vádlott állítólagos földbirtoke sem érezte magát bűnösnek. Még azt is tagadta, hogy valaha anyagi kapcsolata lett volna a leánnyal. Elismerte, hogy hosszú ideig udvarolt a sértettnek, de közöttük sohasem volt szó házasságról. Csúpan együtt szórakoztak és ő mindig azt hangoztatta, hogy nincsenek nősülési szándékai, mindössze a rokonszeny kapcsolta őt a sértetthez, de szerelmes sohasem volt belé.

Egészen másként beszélt a sértett leány, aki egy ismert étterem alkalmazottja.

— Trenkát mint egészen fiatallembert ismertem meg, közel egy évtizeddel ezelőtt. Nyomban szerelmei vallott nekem, azt is mondta, hogy nem tud nélkülem élni. Megismerkedésünk után rövidesen megkérte kezemet, a házasságkötést csak azért huzta-halasztotta, mert előbb el akarta intézni anyagi ügyeit. Mindig dicsekedett azzal, hogy ydusgazdag: Csehszlovákiában vagyont érő birtoka van. Később kiderült, hogy ez csak mese volt. Keservesen összekéresett pénzemért kicsalt. Házam volt, amelyet súlyosan megterheltem, úgyhogy végül is a hitelezők elárverezték.

— Legnagyobb megdöbbenésemre ő volt a vevő, bizonyára abból a pénzből szerezte meg az ingatlant, amelyet tőlem szedett ki. Annyira szemérmetlen volt hogy még akkor is pénzeket követelt tőlem, amikor más menyasszonyt választott ki magának, sőt a menyegzőn is az én pénzemen vásárolt frakkban esküdtött örök hűséget feleségének.

— Én mindezt csak utólag tudtam meg, amikor már nem tehettem egyebet, minthogy feljelentsem a rendőrségen, hogy legalább elvegye méltó

büntetését. Azt kívánom — fejezte be a leány, — hogy kény szermunkára ítélje őt a bíró-

ság, mert más sorsot nem érdemel az a férfi, aki így visszaél a nők bizalmával.

Különös távirat

Zajos jelenetek közben folyt mindvégig a házasságszedelgési bűnper tárgyalása. A szembeszítések során a bíró alig győzte csillapítani a feleket. A tanuk legnagyobb részben az exmenyasszony hozzátartozói súlyosan terhelő vallomást tettek. Az ügyész fenntartotta a vádat, ezzel szemben a védő felmentést kért.

— Nem lehet elítélni védenemet mondotta — hiszen el sem képzelhető az, hogy ma, a mikor már a nők ugyszólván

teljesen azonos társadalmi életet élnek, mint a férfiak, hogy akad egy nő, aki tíz évig udvaroltat magának azzal, hogy majd feleségül veszik. Nem történt itt egyéb, mint hosszantartó barátság, a sértettet bosszu vezérli, amikor súlyosan vádolja a vádlottat.

— Be kell jelentenem — folytatta a védő, — hogy mennyire bosszuálló a sértett. Közvetlenül a főtárgyalás előtti napon a vádlott családjának sürgönyt menesztett amelyben ar-

ról értesíti őket, hogy fiukat 1 évi börtönre ítélték. Eljártam a főpostán, ahol a táviratot földadták, sajnos ott nem tudtam felvilágosítást kapni a feladó személyére vonatkozólag, de biztosan állithatom, hogy másnak nem volt érdeke ilyen táviratot feladni, mint a sértettnek, tehát a feladó csak ő lehetett. Már önmagában ez a tény rávilágít a sértett lelkületére, aki bosszuért liheg és tudja, hogy semmi alapja nincs panaszának.

A törvényszék folytatólagosan elkövetett csalásban mondotta ki bűnösnek a vádlottat: 7 hónapi börtönre ítélte.

Az ítélet indokolása megállapítja, hogy a vádlott közel egy évtizedig hitegette a leányt azzal, hogy feleségül veszi, ezért bizott meg benne a sértett és bocsátotta rendelkezésére azokat az összegeket, amelyeket tőle kért.

A sértett kijelentette a főtárgyaláson, — így szól az indokolás, — hogy csak azért került anyagi kapcsolatba a vádlottal, mert azt hitte, hogy őt életpárjával választja. A bíróság ezért nem fogadta el a védelem álláspontját, hogy nem lehet valakit 10 esztendőn keresztül tévedésben tartani, — mert feltehető, hogy a leány annyira bizott völegényében, hogyha soká is, de egyszer beváltja ígéretét és feleségül veszi őt.

Példátlan sztrájk Amerikában

Leáll a newyorki bankok páncélaulóinak kétszáz soffőrie

Newyork, június 15. A newyorki élelmiszerraktárak és hűtőházak alkalmazottjainak a sztrájkja még mindig nem ért véget. A sztrájk következtében bizonyos élelmiszerekben már is hiány érezhető. A munkaadók képviselői újabb javaslatot tettek, későn este a szakszervezetek vezetőinek. Remélik, hogy ezen az alapon rövidesen megegyezés jön létre. — Abban az esetben azonban, ha ez a remélt megegyezés nem jönne létre, úgy a sztrájk továbbbi kiéleződésével kell számolni, mert a newyorki kikötői munkások máris kijelentették, hogy rokonszenyi-sztrájkba akarnak lépni.

Newyork lakosságát egy másik sztrájk is nyugtalanítja, sztrájkba akarnak lépni ugyan is azoknak a páncélaulobloknak soffőrijei és kísérei, amelyeken a newyorki bankok pénz és ércszállítmányait egymáshoz eljuttatják. Mintegy kétszáz alkalmazott akar sztrájkba lépni. A newyorki hatóságok a sztrájk bejelentése miatt nyugtalanok, mert at-

tól tartanak, hogy abban az esetben, ha ez a sztrájk bekövetkezik és a bankok szállítmányai megfelelő kíséret nélkül maradnak, úgy újból fellángolnak a gangster támadások.

Kényszerleszállás áldozatai esett a Junkers-művek egyik igazgatója

Berlin, június 15. Angermünde közelében egy személy szállító repülőgép kényszerleszállást végzett, miközben összeszórt. A repülőgépen utazott Achtenberg, a Junkers művek

igazgatója, aki olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy az egyik berlini szanatóriumban meghalt. A repülőgép többi utasa könnyebb sérüléseket szenvedett.

Mary angol anyakirályné ellen is merényletre készült a kenti hercegné zavarosan viselkedő merénylője

London, június 15. (Duna-posta.) Lawlor, a kenti hercegné merénylője ügyében ma tartott tárgyalást, amelyen kiderült, hogy a merénylő néhány nappal a merénylet elkövetése előtt Mary angol anyakirályné ablakán is belőtt. A tárgyaláson olvasták fel a merénylő vallomását és utvanekkor állapították meg, hogy a merénylőnél egy cédulát találtak, amelyen Mary anyakirály

né és a kenti hercegné volt felírva. A vallomás szerint Lawlor kijelentette, hogy a fegyvert fivéréből Auszriából kapta, azért fűrészelte el, mert attól tartott, hogy megtalálják nála. A merénylettel kapcsolatban azt mondotta, hogy éppen a fegyver ravaszát próbálgatta, amikor az elsült és történetesen a kenti hercegné is ott volt akkor.

Ahol az angol uralkodó pár amerikai tartózkodása alatt lakott

„A Buckingham palota mellett a „Fehér Ház” kunyhó csupán”

A Buckingham palota mellett a „Fehér Ház” csak egy kis falusi házikó — mondotta Roosevelt Theodore elnök György király 1910 évi látogatása alkalmával. A mai uralkodó, aki ugyanezt a nevet viseli, meggyőződhetett az amerikai elnök szavainak szerénységéről.

A Fehér Házból valóban hiányzik a Buckingham palota tradíciója. Ez a palota nem kaphatta meg egy állandó székhely karakterét, mert a lakói csak átmeneti lakhelynek tekintették. Az elnökök többnyire oda sem viszik az ingóságait, a butorok, fehér nemű, sőt az ezüstmű is a kormány tulajdonát képezik. Ennek ellenére Washington La jos lakhelye a dicső amerikai történelem bélyegét viseli magán. Az uralkodó pár számára fenntartott lakrészt 1814-ben az angol csapatok felgyújtották. Három évvel később elhangzott Monroe elnök ismeretes jelszava: „Amerika az amerikaiaké” és beköltözött a Fehér Házbba.

Erzsébet királyné az elmúlt napokban abban a szobában aludt, amelyben aláírták a rabszolgák felszabadításáról szóló okiratot, míg György király abban az ágyban pihent, amelyben Laval és Lindbergh is aludtak. Az angol király és királyné az első királyi pár, amelyik egy éjszakát töltött az amerikai elnök palotájában.

A királyi lakrész két szalonból, két öltöző szobából és két hálószobából áll. A „vörös szoba” és „kék szoba”. Az első szobában antik vörös huzat a fotelekkel, ódon szekrényekkel van butorozva.

Krém színű falak, értékes keleti szőnyegek. A kék szoba elegánsabb. Kényelmes fotellel, négy hatalmas arany keretű tükörrel, hatalmas arany csillárokkal. A falakon értékes történelmi festmények.

A színek szokása ellenére, a mely szerint a vörös a hölgyeknek, a kék a férfiaknak van szánva, a királyné a kék, a király a vörös szalont foglalta el. A király ablakai a nagyforgalmu Pennsylvania Avenue-re, a királyné ablakai a virágos, minden zajtól távol eső kertre nyílnak.

A Fehér Háznak, — amely egy ir hercegi kastély pontos mása, — csak 21 hálószobája van és így itt nem lehetett vendégül látni a királyi pár egész kísérelő személyzetét. A királyné csak egy udvarhölgyet és három szolgát, a király egy titkárt és három udvaroncot tartott maga mellett.

Hoover elnök idején megtör

tént, hogy egyszerre 30 látogatót láttak vendégül. Előfordult, hogy egy hónapban 30 ezer vendége volt az elnöknek. Roosevelt elnök, aki hatalmas gazdasági válságot örökölt elődjétől, megszüntette a költséges vendéglátást, ő viszont gyönyörű tornatermet és egy csodálatos haltenyészetet állított fel a palotában.

Roosevelt elnök jelentős mértékben csökkentette a kiadásokat. A Fehér Háza a kor mány 75 ezer dollár költséggel tartja fenn. Az elnök reprezentációs költségei azonban

ennek kétszeresére emelkednek. Roosevelt 7 éves elnöksége idején azonban soha nem költött annyit, mint a királyi látogatást megelőző napokban. Nagytakarítást tartottak a padlástól a pincéig. Hatalmas pátkányirtást rendeztek, mert meg kellett óvni a királyi párt Mickey Mouse rokonainak látogatásától.

A Cleveland elnök ezüstműiben szervizolt ebéd, a jóízű és az egyszerűség csodája volt. A legnagyobb newyorki szállodák főszakácsai egy 12 méter hosszú elktromos aszta-

lon készítették a feltálaszra kerülő eledelket.

Nagy gondot okozott az asztali ültetési rend. Az asztali ültetési rend ugyanis azt írja elő, hogy az elnök és felesége szemben ülnek. Az elnök jobb ján a királyné, a király pedig az elnök felesége jobb ján foglal helyet. Az angol királyi udvar ültetési rendje viszont azt írja elő, hogy a király az elnök jobb ján, a királyné a bal ján foglaljon helyet, az elnök felsége pedig a király jobb ján üljön. Végül is az utóbbi megoldást választották és így elkerülhették, hogy az asztalon keresztül kelljen átbeszélni.

A társalgás tárgyát előre megállapították. A politika szóba sem jöhetett. Csak a gyermekekről, unokákról, az egészségről, étkezésről és mo ziról. Egyszerű családi beszélgetés, bőségesen terített asztal mellett...

Angol amerikai szolidaritás

Az amerikai királylátogatással kapcsolatban a New York Times vezércikket írt. A cikk keretében a lap megállapítja, hogy VI. György király az egész angol birodalmat reprezentálta, majd a következőket írja:

„...Vajjon mit üzenhet királya által nekünk az angol nép? Talán azt, hogy egyetlen egy angol állampolgár sem óhajtja a háborút? Vagy azt, hogy Anglia nem óhajt meg támadni egyetlen nemzetet se, vagy azt, hogy az angol nép demokrata intézményeivel békében akar élni s mint ilyen teljes rokonszenvvel viseltetik irántunk s segítségünkre siet. ha bennünket megtámadnak? És mit válaszolhatunk mi erre? Mindenesetre azt, hogy a brit felfogással, a brit alapelvekkel teljes egészében egyet értünk. A mi politikai metódu sunk is az, hogy olyan helyzetet teremtsünk az Ocean mindkét partja mentén, amely ben az emberi jogok érvényesülnek, amelyben tiszteletben tartják az emberi szabadság értékét és a békét minden körülmények között megvédik. Az angol trón századokon át megmaradt trónnak éppen azért, mert a dinasztia a demokrata alkotmány mellett biztosította az angol népet arról, hogy nem kerül nvakába sem miféle tyrannus. A dinasztia soha nem veszélyeztette az angol nép politikai és erkölcsi szabadságát...”

Az angol király üzenése...

A „Morning Post” jelenti:

„...Áma személyiségek között, akiket az angol király születésnapja alkalmából kitüntetésre méltóknak tartott az idén, több zsidó szerepel. Így közöttük van: dr Alexander

Sydney Joske, az ausztráliai orvosi kamara elnöke, akit a British Empire rend kapitányává neveztek ki, azután Jacob Rachwalsky, akit ugyanennek a rendnek tiszteletbeli tagjává

nevezett ki a király, Moses Weiss, aki a rend érdemrendjét kapta meg és végül Abraham Jeremy Raismann, akit a király lovagi rangra emelt.

Svájc semlegességének megsértése esetén a Népszövetség székhelyét ideiglenesen máshová helyezik át

Osló, június 15. Az utóbbi napokban híre terjedt annak, hogy a Népszövetség székhelyét véglegesen Washingtonba, vagy a nyugati félteke valamelyik más fővárosába helyezik át. Hambro a norvég képviselő ház elnöke kijelentette az újságíróknak, hogy ezek a hírek ebben az alakban alaptalanok. Tény azonban az, hogy Avenol népszövetségi főtitkár és Ham

bro tárgyaltak arról, hogy Svájc semlegességének megsértése esetén a Népszövetség székhelyét ideiglenesen máshová kell majd áthelyezni. Tekintettel arra, hogy előre nem lehet tudni, melyik állam maradna semleges a háboruban, semmiféle határozatot nem hoztak az esetleges ideiglenes székhely tekintetében.

Ötezer lejes váltót kapott hallgatási díj fejében a tolvajtól egy marosvásárhelyi ékszerüzlet tulajdonosnője

Marosvásárhely, június 15. Néhány nappal ezelőtt Marosvásárhelyen a déli órákban kifosztották Paucher Izabella főtéri ékszerüzletét. A tulajdonos feljelentésére azonnal megindult a nyomozás, de a tettest nem sikerült elfogni. Kedden Paucher Izabella megjelent a rendőrségen és közölte, hogy visszavonja feljelentését, mert a hiányzó ékszerek tévedésből egy eldugott fiókba kerültek. A rendőrségnek gyanus volt a különös bejelentés és a továb-

bi nyomozás eredményeképpen kiderítették, hogy a betörés valójában megtörtént és azt Cocos Pál, rovtomultu egyén követte el. Paucher Izabella tudta s feljelentését azért vonta vissza, mert magánnyomozás útján nemcsak valamennyi elloptott ékszerét visszaadta a betörő, hanem egy ötezer lejes váltót is adott hallgatási díj fejében. A rendőrség hatóság félrevezetése címén eljárást indított Paucher Izabella ellen.

Mint a legutóbbi huzáson, úgy most is
nálunk nyerték a
6.000.000 leies
főnyereményt a 1942 számú sorsjeggyel
„URANUS” sorsjegyiroda, Strada Avram Iancu No. 2.

Ötévi kényszermunkára ítélték a gyilkos falusi legényt

Háromnapos dinom-dánom megrendítő epilógusa a büntetőtábla előtt

Kolozsvár, június 15. Két évvel ezelőtt, húsvét alkalmával (1937. május 23-án) Kergés hunyadmegyei község fiatalja nagy táncmulatságot rendezett. A táncmulatságon nemcsak a falubeliek jelentek meg, de a környező 10–12 község legényeit, leányait is vendégül látták. A mulatság három napig tartott. Harmadnapra emelkedett hangulatban történt, hogy a cigánybanda tagjai — miközben a mulatság műsorát irányító Bulea Gheorghe rendező szünetet rendelt el — asztalhoz ültek. Az ebédelő zenészekre eközben rászólt az egyik veceli legény, aki falujabelije kívánságára

ujabb nőt rendelt. Bulea Gheorghe tiltakozott a vendégveceliek beavatkozása ellen, mire kirobbant a két falu közötti ellentét. A veceliek ütlegetni kezdték Buleat, aki hamarosan elbukott a tulerővel szemben. Ennek láttára falubelije védelmére kelt Got Ioan, aki szidalmazni kezdte a támadókat. Természetesen erre őt is sarokba szorították. Got fenyegetett helyzetében hirtelen kést rántott, amellyel a hozzá legközelebb álló ellenfelét, Bálint Andrást szíven szúrta. Bálint nyomban szörnyethalt.

Got ellen szándékos emberölés címén emeltek vádat. A

bűnpert tegnap tárgyalta a büntetőtábla Perjescu-tanácsa. A tanúkihallgatások megejtése után Cruceanu táblai ügyész tartotta meg vádbeszédét, a vádlott súlyos elítélését kérve.

A védelem részéről dr. Giurgiu János ügyvéd mondott nagyhatású beszédet, védeence jogos önvédelmét és mentőköriülményként, az erős felindulást hangoztatva.

A bíróság hosszas tanácskozás után ötkestendei kényszermunkára, 50 000 lei kártérítésre és az állam javára befizetendő 10.000 lei költség megtérítésre ítélte el Got Ioant.

az említett törvény előkészületben levő reformjának tárgyalása során figyelembe veszik egyházaink irányu kívánságait.

A világ előre látható gabonatermése

Bucuresti, június 15. A Tempo című lap statisztikát közöl a várható gabonatermésről. — Eszerint a világtermés előrelátatóság 12.200.000 vagon lesz, ebből Románia 450.000 vagon búzát és 490.000 vagon kukoricát termel. Románia fogyasztási szükséglete búzában 300.000 kukoricában 360.000 vagon, — úgyhogy a kiviteli felesleg 150 ezer vagon búza és 100 ezer vagon kukorica lesz.

Súlyos baleset ért egy szovátai orvhalászt

Fülöp András szovátai postás robbantással akart halászni a pataokban. Egy üvegben oltatlan meszet vitt magával, hogy arra vizet töltve bedobja a patakba és az így keletkezett robbanás aztán megölje a közelben uszkáló halakat. Amikor az üvegbe vizet töltött, a mész felrobbant és az üveg szilánkjai Fülöpöt egyik szemére teljesen megvakították s a másik szemét is súlyosan megsértették. A postást a marosvásárhelyi kórházban ápolják.

Az egyházi földműves-iskolák kérdése a miniszter előtt

A magyar népközösség vezetősége kérte a minisztériumot, hogy a földműves-iskolák megmaradhassanak

Ismeretes, hogy a napokban Kolozsváron az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet székházában dr. Szász Pál elnökléssel megbeszélést tartottak a magyar földművesiskolák vezetői. Az értekezlet eredményeképpen dr. Szász Pál szenátor, a ref. egyház, dr. Kovács Károly képviselő a román. kat. egyház és dr. Mikó Imre, az unitárius egyház részéről eljártak Cornöjeanu földművelésügyi miniszternél és Parascchivescu vezérigazgatónál, a

földművelésügyi minisztérium szakoktatási osztályának vezetőjénél és kérték, hogy a magyar egyházak földművelői megmaradhassanak az eddigi keretek között és az 1938.

szept. 1-i törvény értelmében ne kelljen átalakulniok.

A magyar egyházak képviselői részletesen ismertették az iskolák eddigi működését. A miniszter azt válaszolta, hogy

Elevenen eltemette törvénytelen gyermekét a lelketlen anya

Kolozsvár, június 15. A jegyei csendőrség tegnap letartóztatta Fábián Ilona 28 éves nőt, aki törvénytelen viszonyból származó csecsemőjét, szülése után néhány perccel elevenen elföldelte. A bűnös asszonyt a kolozsvári ügyészség fogházába szállították át.

Saját termésű

FAJBOROK

kisüsti pálinkák olcsó árban
 1 liter jó asztali bor 10 Lei
 6 " vétélnél 9 Lei

Marghitai Uradalom borlerakata
 Piața Mihai Viteazul 1. l'ünsl pa ota

A TITOKZATOS HINDU

— Regény — 96

— Hát akkor a mai nap tiszteletére egy harmadik és negyedik pohárt is üritünk — mondta Chapman udvariasan amikor töltött vendégének, a skóti hálás szavakat rebegett.

Már az ötödik pohárka után történt, amikor a házigazda az álmosan pislogó vendégét szivarral kínálta meg és tüzet nyújtott feléje.

A skót néhány mély szipantást tett, aztán egyszerre kemény hang csattant föl.

— Engedje el a szivart.

A skót engedelmesen nyitotta ki a száját. Mást nem is tehetett. A szivar a földre esett. Chapman várt néhány másodpercig, aztán fölemelte és vendége fölé hajlít, aki látszólag nyitott szemmel aludt. A pupillái összehúzódottak és tekintete kifejezéstelen volt.

— Hall engem? — kérdezte Chapman, anélkül, hogy helyzetén változtatott volna.

— Igen — hangozott a sietős válasz, de különös, fojtott hangon.

— Akkor most minden kérdésemre felelni fog és azt fogja tenni, amit parancsolok. Megértette?

— Igen.

— Sikasztott?

— Igen.

— Mennyire maradt még?

— Huszonháromezerhatszáz font és valami aprópénz.

A kérdések röviden és behatósan csattantak föl, a válaszok pedig gépiesen hangoztak el.

Chapman kis szünetet tartott, fölegyenesedett és megtörölte homlokát. Arca izzott, mintha kivételes fáradalmakon ment volna keresztül és pillantásában rémítő kifejezés ült.

Hirtelen újra az alvó fölé hajolt.

— Az egész pénzt, amiye van — az egészet, érte... — papírba csomagolja és holnapután az „imádkozó fához” jön vele... Hová jön az egész pénzzel?

— Az imádkozó fához — ismételte Macgregor kifejezéstelenül.

— Igen, oda. Holnapután éjjel egy órákor. Egy perccel sem előbb vagy később. Hallotta?

— Igen. Holnapután éjjel egy órákor, egy perccel sem előbb, vagy később...

— Helyes — mondta Chapman és mélyen fellelegzett. — Holnapután éjjel egy órákor az imádkozó fánál a pénzzel. S ott letöri azt a nagy, zöld levelet, amely a törzs jobb oldalán nő... Mondja el még egyszer a tennivalóit.

(Folyt. köv.)

SPORT

Spielmann is

Bindea, Reuter, Pintea a távozók között

Nap, mint számot adunk azokról a játékosokról, akik el akarják hagyni régi csapatukat és el akarnak távozni régi sikereik színhelyéről. Az újabb jelentések szerint bejelentette távozási szándékát Spielmann (NAC), Pintea (Crisana), Reuter (TMAC), Bindea (Ripensia), Munteanu (Victoria), Gerold (AMTE), Gruin (Luceafărul), Marienut (Gloria), Magold (AMTE).

Több játékos szerződéséről hírek terjedtek el és így állítólag Marcu és Dobai a Venushez szerződik. (Ezt a hírt egyesek cáfolják.) Reuter iránt a Juventus érdeklődik. A Juventus havi 12.000 lei fizetést ígér a válogatott csatárnak. Heneger és Marienut is a Juventusval kacérkodik.

A selejtezők előtt

Négy B.-divíziós bajnok közvetlenül az A.-divízió kapuja előtt áll. Még a selejtezők vannak hátra és a négy bajnok komolyan készülődik. A TMAC erősíteni akar és ezért Bindeát és Chiroit szemelték ki.

Az Unirea Tricolorot Auer

trenirozza. A Gloria CFR vesztett meccs nélkül nyerte bajnokságát. Most is győzni akar. A Mures szerényen és szerényen készül. Az elkövetkező mérkőzések megmutatják, melyiknek sikerül.

Mégegyszer az olasz-román mérkőzés

A hivatalos jelentés szerint a mérkőzésen 23.560 néző vett részt. A bevétel 2 millió 500 ezer lei volt.

Minden egyes román játékos 8000 lei jutalmat kapott a kiváló játékért. Ebből 5000 lei

adományozott Marinescu tábornok és 3000 lei a labdarúgó szövetség.

Lupas, Slivácz és Reuter, a mérkőzés három kiváló játékosa Bucurestiben maradt, mert szerződésükre kaptak ajánlatot

Válogató bizottság a magyar szövetségi kapitány helyén

Válogatóbizottságot neveznek ki Magyarországon a lemondott Dietz dr. szövetségi kapitány helyére. Dietz dr. le-

vonta a tanulságokat a ridegtényből: a magyar válogatott az ideiglenes mérkőzéseiből egyet sem tudott megnyerni.

Rádió műsor

PÉNTEK

BUCURESTI. 7.30 Ritmikus torna, híradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vízársjelentés. 13.10 Déli hangverseny. Közben sporthírek. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19 Németnyelvű előadás Eminescu íróról. 19.17 Gramofonlemez. 19.40 Felolvasás. 20 Pessione hárfája és Jarosevici csellóművész játékának közvetítése. 20.35 Opera lemezekről. A szünetekben hírek adása és felolvasás. Majd hírek külföldre német és francia nyelven. Utána közlemények.

BUDAPEST I. 7.45 Torna, hírek, hanglemezek. Utána étrend, közlemények. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 13 Déli harangszó. 13.10 Honvédek. 13.40 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Cigányzene. 15.30 Hírek. 17.15 Diák-

félóra. 17.45 Pontos időjelzés. 18.10 Zongoraszámok. 18.40 Vallomás és versek. 19.10 Fúvószenekar. 19.30 Sportközlemények. 20.15 Hírek. 20.25 Cigányzene. 21.10 Operaházi előadás közvetítése. 22.40 Hírek. 23 Jazz. 23.40 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24 A rádió szalonzenekara. — 1.05 Hírek.

Lord Perth az angol propagandai minisztérium vezetője

London, június 15. A kormány propagandaminisztérium felállítását várta tervbe. A minisztérium legutóbb erről tárgyalt. Háború esetén ez a minisztérium külön minisztérium má alakulna át, amely átvenné a lapok ellenőrzését. A minisztérium élére Lord Perth kerülne, a volt római angol nagykövet.

NYOMATOTT PASZTOR EDE CÉGNÉL ORADEA PIATA MIHAI VITEAZUL 4

Apróhirdetések

ALLAS

Ügyes fiut keresek koszt és fix-fizetéssei. Casa Naționala sarok, újságkioszk. Hőgyi.

Bevezetett körzetben a Magyarorság árusításához, megbízható, gyakorlott rikkancsot keresünk azonnalra. Biztosított 50 lei napi kereset napi pár órai elfoglaltsággal. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Intelligens jómodoru ügynököknek szép jövedelmet biztosítunk helyi foglalkozással. — Cim a kiadóban. 1126

Perfekt főzni tudó jómodoru minden szaksácné állandó jó helyre felvétetik. Cim a kiadóban. 1745

Fiatal bejáró takarítónő déli előtti órákra azonnal felveszek. Str. Griviței 32. 1846

Borbély segéd jó munkás, azonnal beléphet Muharinál. P. M. Viteazul 16. 1856

Felvesszünk fiatal leányt, könnyebb ház munkára magános urnőhöz. Str. Sam. Micu 8. ajtó 1. 1858

VÉTEL-ELADÁS

A volt városi szállótelep mellett (Str. Stroiescu), a nagyalállomástól alig 5 percrenyire, több, ház építésére is kiválóan alkalmas földterület eladó. Értekezni a tulajdonosnál d. e. 8—10-ig Str. Franceză 12

Staniol-papír, fehér és színes, nagy választékban, továbbá selyem papírok minden színben kaphatók Pásztor Ede cégnél, Piața Mihai Viteazul 4.

KÜLÖNFÉLE

Multat, jelent, jövőt mondok 20 leiért és bármilyen bajában segíteni tudok. Moldova ucca 58-a. Oradea. 1817

Selejtes kreppapír tekercsenként leszállított árban kapható különböző színekben a Pásztor Ede cégnél.

Töltőtoll javítást szakszerűen, gyorsan és olcsón végez a Pásztor Ede cég.

LAKÁS

Kapualatti bejárattal uccai butorozott szoba azonnal kiadó. Nicolai Zsiga No. 7. 1818

„Stat könyv”

személyzeti adóhoz, ügyvédi, orvosi, házi alkalmazottak, nevelők stb részére kapható

Pásztor Ede cégnél Oradea, Piața Mihai Viteazul 4. szám. — Telefon 2800.